

DOCUMENTATIENOTA

CRB 2013 - 1332

Definities Privésector (INR vs RSZ)

**Documentatienota:
Definities Privésector (INR vs RSZ)**

**Aanspreekpunt:
Elisa Decaluwe
elisa.decaluwe@ccecrb.fgov.be**

Inhoudsopgave

1	RSZ	4
1.1	Aantal werknemers	5
1.1.1	Definities	5
1.1.2	Cijfers	7
1.1.3	Welke gegevens zijn al dan niet opgenomen in de statistieken?	7
1.2	Berekening loonkost	10
1.2.1	Definities	10
1.2.2	Cijfers	12
1.2.3	Welke gegevens zijn al dan niet opgenomen in de statistieken?	12
2	Nationale Rekeningen	14
2.1	Aantal werknemers	15
2.1.1	Definities	15
2.1.2	Cijfers	19
2.1.3	Aantal loontrekkenden: van RSZ-cijfers naar cijfers volgens het Instituut voor Nationale Rekeningen	19
2.2	Berekening beloning van werknemers	20
2.2.1	Definities	20
2.2.2	Cijfers	21
2.2.3	Welke gegevens zijn al dan niet opgenomen in de statistieken?	21
3	Prognoses Beheerscomité RSZ voor het jaar 2012	23
4	Conclusie: Overgangstabel van RSZ-cijfers naar cijfers NR	25

Lijst met tabellen

Tabel 1-1:	Tewerkgestelde werknemers en arbeidsplaatsen naar sector (einde 4de kwartaal 2010)	7
Tabel 1-2:	Tewerkgestelde werknemers 2010	7
Tabel 1-3:	Brutolooncomponenten	10
Tabel 1-4:	Beloning van werknemers in duizend euro (2010).....	12
Tabel 2-1:	Binnenlandse loontrekkende werkgelegenheid (excl. grensarbeid) en nationale loontrekkende werkgelegenheid (incl. grensarbeid) (2010 en 2011).....	19
Tabel 2-2:	Beloning werknemers naar sector (D.1.) (in miljoen Euro)	21
Tabel 2-3:	Brutolonen werknemers naar sector (D.11) (in miljoen Euro)	21
Tabel 3-1:	Prognoses bezoldiging per kwartaal (RSZ) (in 1000 Euro).....	24
Tabel 3-2:	Prognoses D.1, D.11 en aantal loontrekkende werknemers, privé- en overheidssector	25
Tabel 4-1:	Aantal loontrekkenden: van RSZ-cijfers naar cijfers volgens de NR (2010) (in 1000 personen)	25
Tabel 4-2:	Van RSZ-cijfers naar 'beloning voor werknemers' volgens de NR (2010) (in mio. euro)	26

Inleiding

Deze nota werd geschreven in het kader van de actualisatie van het technisch verslag. Er wordt toelichting gegeven bij verschillende concepten die regelmatig worden gebruikt in de sociale onderhandelingen, zoals het aantal tewerkgestelde werknemers en de totale loonsom in de privésector en de overheidssector. Veel begrippen of opdelingen zijn immers niet eenduidig afgelijnd en verschillen naargelang de invalshoek van de instelling en evolueren met de tijd. Het is de bedoeling de verschillen in gebruikte concepten, gebruikte methodologie en gebruikte berekeningsmethoden tussen de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid en het Instituut voor Nationale Rekeningen te verduidelijken.

Dit verslag bestaat uit twee delen. Het eerste deel gaat dieper in op de gegevens en definities volgens de RSZ, het tweede deel is gewijd aan het INR. Beide delen zijn op dezelfde manier opgebouwd. In deel één van elk hoofdstuk wordt ingegaan op het aantal werknemers en worden begrippen verduidelijkt in verband met werkgelegenheid (arbeidsplaats, tewerkgestelde werknemers, binnenlandse en nationale werkgelegenheid, grensarbeid) en institutionele sector (privésector, overheidssector). In deel twee wordt dieper ingegaan op de berekening van de beloning en worden gerelateerde begrippen toegelicht (bezoldiging, bijdragen, bijdrageverminderingen). Er wordt verder ook verduidelijkt op welke manier het INR de cijfers van de RSZ corrigeert.

In deze documentatienota worden de definitieve statistieken van de NR en de RSZ gebruikt. Aangezien definitieve cijfers over de bezoldigingen bij RSZ nog niet beschikbaar zijn voor 2011, worden cijfers uit 2010 gebruikt. Voor de NBB zijn, naast de definitieve cijfers voor 2010, ook cijfers voor 2011 opgenomen. Dit zijn echter nog geen definitieve cijfers, ze werden berekend volgens de minder gedetailleerde voorlopige ramingsmethode (NBB, 2006).

In het kader van de onderhandelingen werd ook een derde deel met prognoses voor 2012 aan de nota toegevoegd. Op die manier kan al een idee worden gevormd van de recente cijfers.

1 RSZ

De RSZ speelt een centrale rol binnen het stelsel van de sociale zekerheid. Hij int, beheert en verdeelt de socialezekerheidsbijdragen. De socialezekerheidsbijdragen worden betaald door de werkgevers en omvatten enerzijds de werkgeversbijdragen en anderzijds de werknemersbijdragen die de werkgever bij elke loonbetaling inhoudt. Op die manier beschikt de RSZ over een grote hoeveelheid gegevens i.v.m. lonen e.d. (RSZ, 5 oktober 2012).

1.1 Aantal werknemers

1.1.1 Definities

Werkgelegenheid

Arbeidsplaats

Per werkgever wordt een telling gemaakt van het aantal werknemers in dienst op de laatste dag van het kwartaal. Werknemers die bij meer dan één werkgever tewerkgesteld zijn, worden meermaals geteld. De telling gebeurt o.b.v. de laatste dag van het kwartaal.

Werknemers die bij eenzelfde werkgever verschillende gelijktijdige arbeidsbetrekkingen uitoefenen, worden als één arbeidsplaats geteld.

Tewerkgestelde werknemers

Hiervoor geldt dat, wanneer eenzelfde werknemer bij verschillende werkgevers meerdere gelijktijdige arbeidsbetrekkingen heeft, dit slechts eenmaal wordt geteld. Enkel de kenmerken die verbonden zijn met de belangrijkste arbeidsovereenkomst¹ worden in rekening genomen. Dubbeltellingen, zoals bij arbeidsplaats, worden dus verwijderd. De telling gebeurt o.b.v. de laatste dag van het kwartaal (RSZ, september 2012a, blz.10).

Het INR gebruikt geen kwartaalcijfers maar cijfers op jaarbasis. Om later een vergelijking met de gegevens van het INR mogelijk te maken, werd in Tabel 1-2 het jaargemiddelde berekend. Dit is het gemiddelde van de vier kwartaalgemiddelden, die worden verkregen via het rekenkundig gemiddelde van de situatie aan het begin en het eind van elk kwartaal (NBB, 2006, blz. 289).

Privé- versus overheidssector

Het onderscheid tussen privé- en overheidssector is soms voor interpretatie vatbaar. Daarom heeft de RSZ zijn eigen criteria vastgelegd. Op dit ogenblik is de RSZ de afbakening van de overheidssector aan het herzien en verder aan het verfijnen. Het hoofdcriterium voor toekenning aan privé- of overheidssector is toekenning op niveau van juridische entiteit. De indeling kan enkel op basis van het werkgeversnummer, niet op basis van informatie over bepaalde groepen werknemers e.d., wat ervoor zorgt dat de instelling ofwel volledig privé ofwel volledig overheid is.

Overheidssector

- De openbare federale, gewestelijke, provinciale en lokale diensten;
- De instellingen van openbaar nut en de openbare instellingen die onder de voormelde overheden vallen;
- Statutaire werknemers komen enkel voor in de overheidssector;²

---

¹ De bepaling van de belangrijkste betrekking gebeurt in geval van meerdere gelijktijdige arbeidsovereenkomsten volgens de volgende criteria, in dalende orde van belangrijkheid: 1. type betrekking (voltijds, deeltijds,...), 2. hoogste bruto bezoldiging, 3. hoogste arbeidsvolume, 4. hoogste aantal gelijkgestelde dagen (RSZ, september 2012a, blz.10).

² Hierop is één uitzondering, met name BAC SA-NV (Brussels Airport Co.). Deze valt onder werkgeverscategorie 180: Werkgevers van privaat recht die naast werknemers met een privaatrechtelijke arbeidsovereenkomst, tevens personeel tewerkstellen met een overheidsstatuut (Vets, 13 november 2012).

- De autonome overheidsbedrijven (Belgacom, bpost, NMBS holding, Infrabel, NMBS en Belgocontrol) en de publiekrechtelijke naamloze vennootschappen;
- De buitenlandse diplomatieke vertegenwoordigingen en de vertegenwoordigingen van buitenlandse overheidsdiensten (zoals de gewesten) die op het Belgisch grondgebied gevestigd zijn. Enkel de lokaal aangeworven personen zijn aan de Belgische sociale zekerheid onderworpen;
- Het volledige door de gemeenschappen gesubsidieerde onderwijs, ongeacht het net of het niveau. De departementen onderwijs treden t.o.v. de RSZ op als werkgever van de overgrote meerderheid van onderwijzend en ondersteunend personeel. Enkel privéscholen die op geen enkele manier afhangen van een van de departementen onderwijs van de drie gemeenschappen worden opgenomen in de privésector (bv. autorijscholen,...);
- Parlementairen kunnen parlementaire medewerkers aanwerven in het kader van hun mandaat. Ze worden dan opgenomen als werkgevers uit de overheidssector en niet huishoudens met personeel (S.14).

Privésector

- Werknemers die over een bijzonder statuut beschikken (bijvoorbeeld derde arbeidscircuit,³). Het gaat om werknemers van wie de werkgever ten opzichte van de RSZ een gewestelijke arbeidsbemiddelingsdienst is, maar die over het algemeen tewerkgesteld zijn in kleinschalige instellingen zonder winstoogmerk.
- De openbare uitzendbureaus, uitsluitend wat de uitzendkrachten aangaat. Deze werknemers worden meestal ter beschikking gesteld van ondernemingen-gebruikers van de privésector;
- De privaatrechtelijke naamloze vennootschappen waarvan het kapitaal in handen is van de overheid (Belgoprocess, Belfius,...). De juiste verdeling van het kapitaal is immers vaak onbekend en het is niet altijd mogelijk om het aandelenbezit na te gaan. De RSZ maakt enkel onderscheid op basis van kenmerken die gekend en stabiel zijn, en niet zomaar op basis van bijvoorbeeld aandeelhouderschap, samenstelling van de raad van bestuur,...;
- De verenigingen zonder winstoogmerk die opgericht zijn door de (vaak lokale) overheid. Op het ogenblik dat deze verenigingen zich aansluiten bij de RSZ is het voor de RSZ onmogelijk om te bepalen of de vzw publiek of privé is. Scholen waarvan de inrichtende macht een vzw is worden wel bij de overheidssector gerekend;
- De privévennootschappen en -instellingen die een gedeeltelijke opdracht van openbare dienstverlening vervullen. In België is dat bijvoorbeeld het geval voor de meewerkende instellingen van de sociale zekerheid, die belast zijn met de uitbetaling van uitkeringen (uitbetalingskassen voor werkloosheidsuitkeringen, vakantiekassen, kinderbijslagfondsen, ziekenfondsen,...); (KSZ, 8 november 2012);

---

³ Het DAC ontstond in de jaren '80 en had directe jobcreatie voor werklozen tot doel. Nu zijn de meeste DAC-arbeidsplaatsen omgezet in reguliere tewerkstelling. Door de regularisatie ontvangen de werknemers die voordien in een DAC-project werkten, een gewoon loon van hun werkgever en niet langer een loon van het Vlaamse Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie. Voor niet-geregulariseerde projecten loopt de loonsubsidie tot uiterlijk 31 december 2014. Nadien worden enkel de arbeidsplaatsen die reeds bezet waren voor 30 juni 2012 verder gesubsidieerd tot de werknemers van deze arbeidsplaatsen uit dienst treden. Volledig nieuwe aanvragen zijn niet meer mogelijk (Werk.be, 18 oktober 2012).

- De kerkfabrieken die volgens het concordaat van 1870 openbare instellingen zijn;
- Bepaalde werkgevers in de onderwijssector die vormingen verstrekken met een privé karakter, zoals autorijsscholen (RSZ, 16 september 2012).

1.1.2 Cijfers

Tabel 1-1: Tewerkgestelde werknemers en arbeidsplaatsen naar sector (einde 4de kwartaal 2010)

	Privésector	Overheidssector	Totaal
Tewerkgestelde werknemers	2.641.997	736.444	3.378.441
Arbeidsplaatsen	2.700.465	752.292	3.452.757

Bron: RSZ, september 2012a.

Tabel 1-2: Tewerkgestelde werknemers 2010

	Privé-sector	Overheidssector	Totaal
Kwartaalgemiddelde 2010 (1)	2.602.016	740.709	3.342.724
Kwartaalgemiddelde 2010 (2)	2.624.509	740.278	3.364.787
Kwartaalgemiddelde 2010 (3)	2.651.758	732.653	3.384.411
Kwartaalgemiddelde 2010 (4)	2.654.126	732.596	3.386.721
Gemiddelde 2010	2.633.102	736.559	3.369.661

Noot: Kwartaalgemiddelden worden verkregen via het rekenkundig gemiddelde van de situatie aan het begin en het eind van elk kwartaal.
Bron: RSZ, september 2012a t.e.m. g, Loontrekkende tewerkstelling; eigen berekeningen secretariaat.

1.1.3 Welke gegevens zijn al dan niet opgenomen in de statistieken?

De belangrijkste categorie van personen die bij de RSZ zijn aangegeven als werknemer, zijn zij die werken in uitvoering van een arbeidsovereenkomst. De werknemer verbindt zich er dan toe om tegen een loon prestaties te verrichten onder het gezag van een andere persoon. De werkgever moet al zijn werknemers bij de RSZ aangeven. Deze gegevens worden opgenomen in de loon- en arbeidstijdgegevensbank van de RSZ (DmfA-gegevensbank). Op het ogenblik van de statistische verwerking (5 maand na het verstrijken van het kwartaal⁴) kunnen een aantal aangiften nog niet opgenomen zijn in de gegevensbank. De gegevens worden geraamd op basis van aanvullende informatie in deze databank of in andere gegevensbanken. De ramingsmethode is gelijkaardig aan die van de "snelle ramingen", maar heeft betrekking op een veel kleiner aantal ontbrekkenden en wordt meer in detail uitgevoerd (RSZ, september 2012a, blz.9). Het aantal bij te schatten werknemers ligt de laatste jaren bijzonder laag. Het gaat maar om een 3000-tal werknemers of minder dan 0,1 procent van het totaal (Vets, 31 oktober 2012).

⁴ Het oorspronkelijke ritme was dat snelle ramingen 4 maand na het verstrijken van het kwartaal gebeurden en de definitieve ontlading na 7 maanden. Ondertussen zijn de aangiften sneller beginnen binnenkomen en zijn de termijnen aangepast. Snelle ramingen gebeuren nu na 2,5 maanden en de definitieve al na 5 maanden (Vets, 8 november 2012).

Groepen die niet opgenomen zijn in de statistieken van de RSZ

- Werknemers die onder de bevoegdheid van andere socialezekerheidsinstellingen vallen:
  - Zeelieden ter koopvaardij vallen onder de Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden, HVKZ;
  - Werknemers die tewerkgesteld zijn door lokale overheden, zoals provincies, gemeenten, intercommunales en openbare centra voor maatschappelijk welzijn vallen onder de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten, RSZPPO. Zo valt personeel van de lokale politie onder de bevoegdheid van de RSZPPO, terwijl de federale politie is opgenomen in de RSZ-statistieken (CRB, 2005, blz.1);

OPM: Sinds 2005, bij de invoering van de DmfA-gegevensbank, worden alle RSZ-begrippen (tewerkgestelde werknemers, arbeidsplaats,...) op eenzelfde manier geïmplementeerd bij RSZPPO. De bedoeling is dat op vrij korte termijn (eerste helft 2013) de RSZ en RSZPPO gezamenlijke kwartaalcijfers gaan publiceren.

- Zwartwerkers;
- Jobstudenten die niet meer dan 50 kalenderdagen per jaar tewerkgesteld zijn met een schriftelijke overeenkomst voor studenten. Studentenarbeid is buiten een kleine solidariteitsbijdrage niet aan sociale zekerheid onderworpen. Het wordt wel geregistreerd, maar wordt niet in de reguliere tewerkstellingsstatistieken opgenomen (CRB, 2005, blz.1);
- Werknemers met een PWA-contract (Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap), personen verbonden door een Individuele Beroepsopleiding (IBO)⁵ en personen verbonden door een beroepsinlevingsovereenkomst⁶ (zij behouden hun statuut bij werkloosheid);
- Werknemers die door de werkgever niet bij de RSZ moeten worden aangegeven wegens de beperkte duur van hun prestaties (maximum 25 dagen per jaar). Voorbeelden zijn:
  - Activiteiten in de socio-culturele sector;
  - De organisatie van sportmanifestaties;
  - Seizoensarbeiders binnen de land- en tuinbouw;
- Dienstbodes (verrichten manuele prestaties voor de huishouding van de werkgever of zijn gezin) worden niet bij RSZ aangegeven indien ze niet meer dan 4 uur per dag en 24 uur per week bij de werkgever werken;
- Huispersoneel anders dan dienstbodes wordt niet aangegeven bij de RSZ indien de duur van de tewerkstelling niet meer dan 8 uur per week bedraagt (RSZ, 18 september 2012).

---

⁵ De overeenkomst voor een IBO heeft als doel aan niet-werkende werkzoekenden of uitkeringsgerechtigde werklozen een praktijkopleiding en ervaring op de werkplek aan te bieden. De werkgever leidt de werkzoekende op, maar betaalt geen loon. Na afloop van de IBO is de werkgever verplicht de cursist/werkzoekende in dienst te nemen voor een periode die minstens gelijk is aan de duur van de voorafgaande IBO (FOD WASO, 8 november 2012a).

⁶ De beroepsinlevingsovereenkomst is een overeenkomst waarbij een persoon, stagiair genoemd, in het kader van zijn opleiding, maar buiten de schoolloopbaan, kennis of vaardigheden verwerft bij een werkgever. In tegenstelling tot bij de arbeidsovereenkomst is de bedoeling van deze overeenkomst niet het leveren van arbeidsprestaties tegen loon, maar wel de opleiding (FOD WASO, 8 november 2012b),

OPM: Gegevens over tewerkstelling via dienstencheques zijn wel opgenomen in de statistieken van de RSZ, maar dienstencheque-activiteiten via OCMW's zijn niet opgenomen. Deze vallen immers onder de bevoegdheid van het RSZPPO (RSZ, 17 september 2012). De door de dienstencheques gegenereerde brutowerkgelegenheid wordt in de NR ondergebracht bij de bedrijfstakken waartoe de erkende ondernemingen behoren. Deze bedrijfstakken omvatten uiteraard ook alle overige categorieën van werknemers (NBB, 21 juni 2007, blz.1).

Groepen die wel opgenomen zijn in de statistieken van de RSZ

Bijzonderheden

Onthaalouders die instaan voor de opvang van kinderen in gezinsverband en die aangesloten zijn bij een erkende dienst voor kinderopvang zijn volgens de RSZ werknemer. Volgens de NR zijn zij zelfstandigen en moeten ze dus uit de statistieken worden gehaald.

Grensoverschrijdende tewerkstelling

Het Belgische socialezekerheidsstelsel geldt niet uitsluitend voor Belgen die in België werken. Het is algemeen gesteld van toepassing op de werknemer die in België werkt en aan één van onderstaande voorwaarden voldoet. De nationaliteit van de werknemer speelt daarbij geen rol.

- Werknemers van wie de werkgever in België gevestigd is;
- Werknemers van wie de werkgever in het buitenland gevestigd is, maar in België een exploitatiezetel heeft waarvan de werknemer afhangt.

Voor de landen waarmee België een overeenkomst heeft afgesloten,⁷ is het belangrijkste principe dat een werknemer die werkt op het grondgebied van één lidstaat onderworpen is aan de wetgeving en sociale zekerheid van het land waar hij werkt. Zelfs als hij in een andere lidstaat woont en/of zijn werkgever in een andere lidstaat is gevestigd.

Wanneer de werkgever zijn werknemer tijdelijk uitstuurt naar een andere lidstaat (detachering) om daar voor zijn rekening te gaan werken, blijft de werknemer meestal onderworpen aan de wetgeving van het land waar hij aangeworven werd. De vastgestelde duur van tewerkstelling in het ander land mag wel niet meer dan 24 maanden bedragen, of onder bepaalde voorwaarden maximaal 5 jaar. Er moet wel opgemerkt worden dat wanneer een werkgever zijn Belgisch verzekerde werknemer uitstuurt naar een land waarmee België geen overeenkomst inzake sociale zekerheid heeft afgesloten, deze werknemer in principe niet langer onder de Belgische wetgeving valt (RSZ, 18 september 2012).

---

⁷ "De Verordening EG 883/2004" is de belangrijkste overeenkomst. Zij bepaalt sinds 1 mei 2010 de toepasselijke socialezekerheidswetgeving voor de onderdanen van al de lidstaten van de Europese Unie die hun beroepsactiviteiten uitoefenen in een of meerdere van deze landen. De verordening is ook van toepassing op Zwitserland, IJsland, Noorwegen en Liechtenstein. België heeft ook bilaterale akkoorden inzake sociale zekerheid afgesloten met de volgende landen: Verenigde Staten, Canada, San Marino, Joegoslavië (geldt enkel nog voor Servië, Macedonië, Bosnië-Herzegovina en de republiek van Montenegro), Turkije, Algerije, Marokko, Tunesië, Israël, Chili, Australië, Kroatië, de Filippijnen en Japan.

1.2 Berekening loonkost

1.2.1 Definities

Voor de definities van privésector en overheidssector, zie 1.1.1.

Brutobezoldigingen

Het gaat om de bezoldigingen waarop, zoals bepaald bij de wettelijke en reglementaire beschikkingen, de sociale bijdragen worden berekend. Het zijn brutobezoldigingen onverminderd met fiscale lasten (RSZ, september 2010f, blz.10).

Het loon bestaat uit verschillende looncomponenten. De onderstaande tabel geeft weer welke componenten behoren tot het begrip "loon" zoals gedefinieerd bij de RSZ en zijn opgenomen in de statistieken.

Tabel 1-3: Brutolooncomponenten

	Arbeiders	Bedienden
Bezoldiging voor de gewerkte dagen of uren	ja	ja
Loon voor de wettelijke feestdagen of betaalde afwezigheidsdagen	ja	ja
Gewaarborgd loon bij arbeidsongeschiktheid	ja	ja
Enkel vakantiegeld	neen	ja
Dubbel vakantiegeld	neen	neen
Contractuele premies en vergoedingen	ja	ja
Bepaalde verbrekingsvergoedingen	ja	ja
Syndicale premie	neen	neen
Vergoedingen toegekend door het Fonds voor bestaanszekerheid	ja	ja
Vergoedingen toegekend bij sluiting van ondernemingen (door het FSO)	ja	ja

Bron: RSZ, september 2012f, blz.10.

Opmerking

Indien het enkel vakantiegeld van arbeiders betaald wordt door een sectorale vakantiekas of door de RJV, wordt dit niet opgenomen in de gegevens van de RSZ. Dit is het geval voor het geheel van de privésector en een gedeelte van de overheidssector en het onderwijs (RSZ, september 2012f, blz.10).

RSZ-loonkost

De RSZ-loonkost betreft alle componenten van de brutobezoldiging waarop sociale bijdragen worden betaald, evenals de sociale bijdragen zelf. Het is dus de som van de bezoldigingen en de bijdragen ten laste van de werkgevers min de bijdrageverminderingen (RSZ, september 2012f, blz.10; NBB, 2006, blz.264).

Bijdragen ten laste van de werkgevers

De sociale bijdragen worden opgesplitst in bijdragen ten laste van de werkgevers en bijdragen ten laste van de werknemers.

Bijdragen ten laste van werkgevers zijn:

- Werkgeversbijdragen voor sociale zekerheid;
- Bijdrage voor de regeling voor de jaarlijkse vakantie;
- Solidariteitsbijdrage voor niet-verzekeringsplichtige studenten;
- Bijdragen voor de Fondsen voor bestaanszekerheid en de sectorale pensioenfondsen;
- Bijdrage voor betaald educatief verlof;
- Bijdragen voor het Fonds voor sluiting van ondernemingen;
- Bijdragen op het brugpensioen;
- Bijdrage voor aanvullend pensioen (extra-legaal pensioen);
- Bijdrage voor risicogroepen;
- Bijdrage voor de begeleiding van jongeren met een inschakelingsparcours;
- Bijdrage voor kinderopvang;
- Bijdrage ter financiering van tijdelijke werkloosheid en de anciënniteittoeslag voor oudere werklozen;
- Solidariteitsbijdrage op het persoonlijk en individueel gebruik van bedrijfsvoertuig;
- Outplacement;
- Bijzondere bijdrage economische werkloosheid in het paritair comité voor het bouwbedrijf;
- Bijzondere bijdrage aanvullende vergoeding (bijzondere bijdrage pseudo-brugpensioen);
- Bijdrage voor de financiering van het asbestfonds;
- Bijdrage op de niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen;
- Solidariteitsbijdrage op de door de werkgever terugbetaalde verkeersboetes;
- Solidariteitsbijdrage voor nalatigheid van de Dimona-aangifte (RSZ, september 2012g, blz.11-15).

Bijdrageverminderingen

Bijdrageverminderingen hebben als doel de loonkosten voor de werkgevers te verlagen. Vanaf 2004 werden de meeste maatregelen (met uitzondering van enkele specifieke verminderingen⁸) vervangen door één geharmoniseerde bijdragevermindering. Deze bestaat uit twee types:

- De algemene bijdragevermindering of structurele vermindering;
- De doelgroepvermindering geeft recht op een forfaitair verminderingsbedrag dat afhankelijk is van bepaalde criteria waaraan de werkgever en/of de werknemer moet voldoen. Er zijn zes

---

⁸ Specifieke verminderingen zijn bijvoorbeeld tussenkomsten ten behoeve van de non-profitsector, het wetenschappelijk onderzoek, de baggersector, kunstenaars, onthaalouders...

groepen van doelgroepvermindering: oudere werknemers, jonge werknemers, langdurige werklozen, eerste aanwerving, herverdeling van de arbeidstijd en mentors.

De structurele vermindering kan slechts met één doelgroepvermindering worden gecombineerd (RSZ, 25 september 2012, blz.5).

De structurele bijdragevermindering is van toepassing voor alle werkgevers die werknemers tewerkstellen die onderworpen zijn aan alle regelingen (takken) van de sociale zekerheid.⁹ Het gaat dus om zo goed als alle werkgevers van de private sector. De meeste statutaire en contractuele personeelsleden van de openbare sector zijn niet onderworpen aan alle regelingen van de sociale zekerheid en komen dus niet in aanmerking voor de structurele bijdragevermindering. Hierop zijn enkele uitzonderingen, zoals de erkende maatschappijen voor het bouwen van sociale woningen.

Voor de doelgroepvermindering moet de werknemer niet a priori onderworpen zijn aan alle regelingen. De overheidssector kan in aanmerking komen voor o.a. de vermindering voor langdurig werkzoekenden, laaggeschoolde jongeren en mentors. Voor autonome overheidsbedrijven is bovendien ook de collectieve arbeidsduurvermindering en de vierdagenweek van toepassing (RSZ, 28 augustus 2012, blz.17).

1.2.2 Cijfers

Tabel 1-4: Beloning van werknemers in duizend euro (2010)

2010	Privésector	Overheidssector	Totaal
Bezoldigingen (a)	77.299.837	25.358.958	102.658.795
Bijdragen ten laste van de werkgever (b)	32.928.462	3.310.973	36.239.435
Bijdrageverminderingen (c)	5.439.824	182.539	5.622.361
Beloning van werknemers volgens RSZ (a+b-c)	104.788.475	28.487.392	133.275.869

Bron: RSZ, september 2012f, blz.27; RSZ, september 2012g, blz.35; RSZ, 20 september 2012; eigen berekeningen secretariaat.

Opmerking: Definitieve cijfers over de bezoldiging naar sector voor 2011 zijn nog niet beschikbaar.

1.2.3 Welke gegevens zijn al dan niet opgenomen in de statistieken?

Groepen waarvan de bezoldigingen niet opgenomen zijn in de statistieken van de RSZ

- De bezoldigingen van de personen die niet opgenomen zijn in de statistieken van de RSZ (zie supra 1.1.3);
- De beloning van gevangenen volgens de budgetten van de Regie van de gevangenisarbeid (NBB, 2006, blz.25);
- Onthaalouders (RSZ, september 2012f, blz.11; NBB, 2006, blz.25-26).

⁹ De takken van de sociale zekerheid zijn rust- en overlevingspensioenen voor werknemers, de ziekte- en invaliditeitsverzekering (sector geneeskundige verzorging), de ziekte- en invaliditeitsverzekering (sector uitkeringen), de werkloosheid, de kinderbijslagen, de beroepsziekten, de arbeidsongevallen en de jaarlijkse vakantie.

Elementen van het loon die niet opgenomen zijn in de definitie van de RSZ

- Enkel vakantiegeld van arbeiders dat betaald wordt door een sectorale vakantiekas of door de RJV (RSZ, september 2012f, blz.10).
- Dubbel vakantiegeld. Dit is doorgaans 85% van het brutoloon van de maand waarin de vakantie begint. Het valt buiten het begrip beloning volgens de RSZ, maar is wel onderworpen aan een persoonlijke sociale bijdrage. Via de waarde van die sociale bijdrage kan het dubbel vakantiegeld geraamd worden (ramingsmethode: zie NBB, 2006, blz.264)
- Aanvullende uitkering gelijk aan het dubbel vakantiegeld vanaf de derde dag van de vierde week. Hierop zijn geen sociale bijdragen verschuldigd.
- Het eigenlijke loon voor de werknemers waarvoor in de RSZ een forfaitair loon mag aangegeven worden. Het is namelijk zo dat voor bepaalde werknemerscategorieën de bij de RSZ aangegeven en in de statistiek voorkomende bezoldiging niet steunt op de werkelijk toegekende bezoldigingen, maar wel op een loon dat bij ministerieel of bij koninklijk besluit forfaitair is vastgesteld ter berekening van de socialezekerheidsbijdragen. Deze categorieën zijn:
  - Personen die bezoldigd worden met fooien of bedieningsgeld (horeca, vermakelijkheden...);
  - Werknemers in de zeevisserij;
  - Betaalde sportbeoefenaars;
  - Gelegenheidsarbeiders in de horeca en de land- en tuinbouw;
- Fooien worden geraamd voor de horeca, taxibedrijven, kapperszaken en schoonheidsverzorging. Ze worden geraamd als een percentage van het omzetcijfer (arbitrair bepaald) (NBB, 2006, blz.271);
- Het aandeel van werknemers in de winst (NBB, 2006, blz.26);
- Maaltijdcheques zijn vrijgesteld van sociale premies voor zover ze aan een reeks voorwaarden voldoen. Dit geldt ook voor sport- en cultuurcheques, ecocheques...(NBB, 2006, blz.265);
- Rentevergoedingen voor leningen van de werknemer. Dit komt voornamelijk voor in de financiële vennootschappen (NBB, 2006, blz.275);
- Persoonlijk gebruik van een bedrijfswagen. Hierop moet een CO2-solidariteitsbijdrage worden betaald die ten laste valt van de werkgever (RSZ, 17 oktober 2012);
- Het aanbieden van maaltijden tegen een prijs die lager ligt dan de kostprijs;
- "Voordelen bovenop het loon" vallen niet onder de RSZ, maar zijn wel opgenomen in de sociale balans onder rubriek 103. Het betreft voordelen die vanuit een duidelijk sociaal oogpunt worden toegekend of die tot doel hebben het contact tussen de personeelsleden te verbeteren en hun band met de onderneming te versterken. Deze voordelen zijn niet opgenomen in de rubriek 62 van de jaarrekening en er moeten geen belastingen op worden betaald. Voorbeelden zijn (niet exhaustieve lijst) (NBB, 2006, blz.270):
  - Huwelijks- en geboortegeschenken;
  - Gebruik van sport- en cultuurinfrastructuur van de onderneming;
  - Voordelen verbonden aan het bestaan van een medische dienst;
  - Aankoop van goederen tegen de kostprijs;

- Goederen en diensten die de onderneming zelf produceert en aan haar werknemers ter beschikking stelt tegen prijzen die lager zijn dan de marktprijzen (NBB, 2006, blz.270);
- Fictieve patronale bijdragen. Dit zijn extra-legale sociale uitkeringen die rechtstreeks door de werkgever aan zijn werknemers worden gestort. Dit gaat om werkloosheidsuitkeringen, kinderbijslag, uitkeringen bij ziekte of ongeval en aanvullingen bij wettelijke pensioenen (NBB, 2006, blz.266);
- Zwartwerk;
- Syndicale premies. Dit is een sociaal voordeel dat jaarlijks toegekend kan worden aan de werknemers die aangesloten zijn bij een erkende vakbond als compensatie voor de bijdragen die zij betalen (M-ProConsult, 2007, blz.81);
- Herverdeling van premies ten gunste van de KMO's. Dit is een jaarlijkste transactie van premies. Aan kleine ondernemingen (minder dan 20 werknemers) wordt een vermindering van sociale premies toegestaan. Die wordt gecompenseerd door een extra, door de grote ondernemingen te betalen bijdrage (NBB, 2006, blz.274);
- Het werkgeversaandeel in de stortingen voor groepsverzekeringen is niet onderworpen aan de normale sociale zekerheidsbijdragen, maar wel aan een bijzondere RSZ-bijdrage van 8,86% ten voordele van de Rijksdienst voor Pensioenen (NBB, 2006, blz.272). De bijdrage die de werknemer eventueel zou betalen, wordt afgehouden van zijn nettoloon en is niet onderworpen aan sociale zekerheidsbijdragen (Rooms, 2003, blz.39)

2 Nationale Rekeningen

De nationale rekeningen (NR) geven een samenhangend beeld van de Belgische economie. Deze statistiek heeft als doel om op jaar- en kwartaalbasis economische aggregaten samen te stellen die bruikbaar zijn voor macro-economische analyses. Voor het opstellen van de NR zijn wereldwijd geldende normen vastgelegd in het System of National Accounts, waarvan de meest recente versie dateert van 1993 (SNA93). De Europese versie van de SNA93 is het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen (ESR95). Het ESR95 is compatibel met het SNA93, maar de opties waar het SNA93 flexibiliteit toelaat, zijn specifiek uitgewerkt in functie van de informatiebehoeften van de Europese Unie. Op die manier is er maximale harmonisatie tussen de macro-economische indicatoren van de lidstaten van de EU.

In België heeft het INR, dat opgericht werd door de Wet van 21 december 1994, de opdracht om statistieken en vooruitzichten op te stellen. Het INR zorgt voor de coördinatie van taken die vervuld worden door drie geassocieerde instellingen.

- De Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (ADSEI) van de Federale Overheidsdienst (FOD) Economie is belast met de verzameling van de basisgegevens. Zij houden het bedrijfsregister DBRIS¹⁰ bij, waarin informatie over ondernemingen afkomstig van de BTW-administratie, de RSZ en het Rijksregister wordt bijeengebracht;
- Het Federaal Planbureau;

---

¹⁰ "DBRIS" staat voor "Database des Redevables de l'Information Statistique" (Databank van de Statistische Informatieplichtigen). DBRIS 2 is de tweede versie van DBRIS en is vooral gebaseerd op de gegevens uit de Kruispuntbank van de Ondernemingen (KBO) (Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, 21 oktober 2010, blz.2).

- De Nationale Bank van België (NBB) is belast met de opstelling van de jaarlijkse reële en financiële nationale rekeningen, de trimestriële rekeningen, de regionale rekeningen en de statistieken van de buitenlandse handel.

De Belgische nationale rekeningen worden volgens een bottom-up methode opgemaakt, wat wil zeggen dat wordt vertrokken van de individuele ondernemingen en dat de resultaten per institutionele sector en bedrijfstak door aggregatie tot stand komen (NBB, 2006, blz.5-6; NBB, 5 oktober 2012).

2.1 Aantal werknemers

2.1.1 Definities

(NBB Dienst Financiële en Economische Statistieken, 1998)

Institutionele sectoren

In het ESR95 zijn vijf elkaar uitsluitende institutionele sectoren bepaald. Samen vormen ze de totale economie (S.1).

- Niet-financiële vennootschappen (S.11);
- Financiële instellingen (S.12);
- Overheid (S.13);
- Huishoudens (S.14);
- Instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens (IZW's) (S.15).

Daarnaast is er nog de sector S.2, het buitenland.

Privésector

De werkgelegenheid in de private sector wordt gedefinieerd als de werkgelegenheid in de totale economie (S.1) verminderd met die in de overheidssector (S.13) (INR, mei 2012, blz.11).

Overheidssector (S.13)

De sector overheid omvat volgens het ESR 1995 alle institutionele eenheden die tot de "overige niet-marktproducenten" behoren. De output wordt in hoofdzaak gefinancierd door verplichte betalingen van eenheden die tot andere sectoren behoren en/of institutionele eenheden die zich voornamelijk bezighouden met de herverdeling van het nationale inkomen en vermogen. De output is bedoeld voor individueel of collectief verbruik (ESR95, § 2.68) (NBB, 2006, blz. 53).

Tot de sector S.13 behoren volgende institutionele eenheden:

- Overheidsinstellingen die een geheel van activiteiten, hoofdzakelijk bestaande uit de levering van niet-marktgoederen en -diensten, ten behoeve van de samenleving beheren en financieren;
- Instellingen zonder winstoogmerk met eigen rechtspersoonlijkheid die tot de "overige niet-marktproducenten" behoren en onder toezicht staan van en voornamelijk gefinancierd worden door de overheid;

- Zelfstandige pensioenfondsen waaraan bepaalde bevolkingsgroepen krachtens wettelijke bepalingen verplicht deelnemen of premies betalen en waarvoor de overheid verantwoordelijk is voor de vaststelling of goedkeuring van de premies en uitkeringen, ongeacht haar rol als toezichthouder of werkgever (NBB: Dienst nationale/regionale rekeningen en conjunctuur, 2010, blz.3).

Om de indeling van een eenheid in de sector overheid te bepalen, moet aan drie voorwaarden voldaan zijn:

1. De eenheid is een institutionele eenheid;¹¹
2. De eenheid is in handen van de overheid (50% + 1 aandelen met stemrecht);¹²
3. De eenheid is een niet-marktproducent, wat wil zeggen dat de opbrengst van de verkopen minder dan 50% van de productiekosten dekt (NBB, 1998, blz. 1).

De overheidssector bestaat uit 4 subsectoren

- Subsector centrale overheid (S.1311), de "Federale overheid" genaamd;
- Subsector deelstaatoverheid (S.1312), "Gemeenschappen en Gewesten" genaamd. Het omvat de Franse, de Vlaamse en de Duitstalige Gemeenschap, elk met inbegrip van het vrij onderwijs in de ruime zin,¹³ het Vlaamse, het Waalse en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Franse, de Vlaamse en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie;
- Subsector lagere overheid (S.1313) die bestaat uit de provincies, de steden en de gemeenten (met uitzondering van hun gemeentebedrijven de jure), de OCMW's (met uitzondering van hun ziekenhuizen en rusthuizen), de Brusselse agglomeratie, de polders en wateringen en de intercommunales die geen verhandelbare diensten produceren. Dit betekent dat de gemeentebedrijven de jure, de ziekenhuizen en de rusthuizen van de OCMW's en de intercommunales die wel verhandelbare goederen en diensten produceren, behoren tot de sector niet-financiële vennootschappen (S.11);
- Subsector wettelijke sociale-verzekeringsinstellingen (S.1314), die bestaan uit de centrale en primaire instellingen van de verschillende takken¹⁴ van de sociale zekerheid voor de loontrekkenden en de zelfstandigen. Hieronder vallen ook de fondsen voor bestaanszekerheid, het fonds voor de sluiting van ondernemingen en de dienst voor overzeese sociale zekerheid. De bedrijfstak "jaarlijkse vakantie" wordt bij de Federale overheid gerekend, en de "vrije-

---

¹¹ Een eenheid wordt beschouwd als een institutionele eenheid wanneer zij bij de uitoefening van haar hoofdfunctie zelfstandig kan beslissen en wanneer zij over een volledige boekhouding beschikt of, als dat vanuit een economisch en juridisch oogpunt mogelijk en zinvol is, op verzoek een volledige boekhouding kan opstellen. Indien de betrokken eenheid geen institutionele eenheid is, moet ze worden ingedeeld bij de institutionele eenheid waarvan ze afhangt (NBB, 1998, blz.1).

¹² Volgens het ESR95 is een vennootschap in handen van de overheid indien deze laatste meer dan de helft van de stemgerechtigde aandelen bezit of op een andere manier zeggenschap heeft over meer dan de helft van de aan de aandeelhouders toegekende stemmen. Een overheid kan bovendien toezicht uitoefenen op een vennootschap op grond van wetteksten die haar de bevoegdheid verlenen het beleid van die vennootschap te bepalen of de bestuurders ervan aan te stellen. Naar analogie daarvan geldt deze redenering mutatis mutandis ook voor de instellingen zonder winstoogmerk.

¹³ Het vrije onderwijs in de ruime zin omvat het vrije gesubsidieerde onderwijs, het autonome onderwijs (dit heeft momenteel enkel betrekking op het hoger niet-universitair onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap) en de beroepsopleiding van de zelfstandigen.

¹⁴ Het gaat om de bedrijfstakken ziekte-invaliditeit, gezinsuitkeringen, pensioenen, bruggpensioenen, werkloosheid, beroepsziekten en arbeidsongevallen voor de loontrekkenden en de bedrijfstakken ziekte-invaliditeit, gezinsuitkeringen en pensioenen voor zelfstandigen.

verzekeringsregelingen" maakt deel uit van de subsector verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen (NBB, 2006, blz.56; NBB, 1998, blz.2).

Opmerking: Er worden van tijd tot tijd correcties aangebracht in de sectoriële klassering. De VRT, RTBF en BRF zijn sinds 2002 in de nationale en regionale rekeningen opgenomen in de overheidssector (S.13) (NBB, maart 2008, blz.13). SRWT, TEC, De Lijn en de MIVB zijn sinds 2004 ingedeeld bij de overheidssector (NBB, december 2005, blz.53).

Verschillen met de indeling volgens de RSZ

Hieruit komen verschillen met de definitie van de RSZ naar voor.

- In tegenstelling tot de indeling van de RSZ, maken de autonome overheidsbedrijven (Belgacom, bpost, NMBS holding, Infrabel, NMBS en Belgocontrol) volgens de definitie van de NR deel uit van de privésector. Deze organismen van openbaar nut zijn ingedeeld bij de autonome overheidsbedrijven volgens de wet van 21 maart 1991 (Wet van 21 maart 1991, blz.6155).

De NBB stelt jaarlijks een exhaustieve lijst op van alle instellingen die tot de overheid worden gerekend¹⁵. Hieruit blijkt dat er ook nog op enkele andere vlakken afwijkingen zijn met de lijst van in de overheidssector opgenomen werkgevers volgens de RSZ. Hieronder enkele instellingen die in de NR tot de overheidssector worden gerekend, maar volgens de RSZ tot de privésector behoren:

- Bepaalde vzw's. De NR zal boekhoudkundige gegevens gebruiken om te bepalen of een vzw tot de overheidssector of de privésector behoort, terwijl de RSZ vzw's doorgaans in de privésector onderbrengt;
- Ziekenfondsen, verplichte sociale verzekeringen (arbeidsongevallenverzekering, wettelijke pensioenen,...) (Versonnen, 2011, blz.449);
- Fondsen voor bestaanszekerheid voor verschillende bedrijfstakken (Versonnen, 2011, blz.450).

Omgekeerd zijn er ook heel wat instellingen die in de NR tot de privésector behoren, maar volgens de RSZ tot de overheidssector behoren (Email: Vets, 31 oktober 2012):

- De Koninklijke Munt van België (S.11);
- Maatschappijen voor watervoorziening (Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening, Société Bruxelloise de Gestion de l'Eau, Société Wallonne des Eaux) (S.11);
- Nationale instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Splijtstoffen (NIRAS) (S.11);
- Société wallonne des aéroports (S.11);
- A.S.T.R.I.D. communicatie voor veiligheid (All-round Semi-cellular Trunking Radio communication system with Integrated Dispatching) (S.11);
- Holdings zoals de GIMV en de Vlaamse Milieuholding (S.11);
- Zo goed als alle ziekenhuizen vallen ook bij de RSZ onder de privésector, met uitzondering van Universitair Ziekenhuis Gent, UZ Leuven, UZ Vrije Universiteit Brussel, Centre Hospitalier Universitaire de Liège, Openbaar Psychiatrisch Ziekenhuis Geel, Openbaar Psychiatrisch

---

¹⁵ De lijst met de stand van zaken op 30.09.2011 is te vinden op de website van de Nationale Bank van België, via internetadres: http://www.nbb.be/doc/dq/N_pdf_PBT/PBT_lijst2011septemberNL.pdf.

- zorgcentrum Rekem, Hôpital psychiatrique de Mons "Chêne aux Haies" en Hôpital psychiatrique de Tournai "Les Marronniers" (S.11);
- Port Autonome de Liège, Port Autonome de Charleroi, Port Autonome du Centre et de l'Ouest, Port Autonome de Namur en Haven van Brussel (S.11). De Gemeentelijke Autonome Havenbedrijven Gent en Antwerpen en Autonoom Gemeentebedrijf Haven Oostende vallen onder de bevoegdheid van RSZPPO;
  - Koninklijke schenking (S.11);
  - Nationale Loterij (S.11);
  - Wetenschappelijke inrichtingen (eigen vermogen) zoals Eigen vermogen Flanders Hydraulics en Eigen Vermogen Instituut Natuur- en Bosonderzoek (S.11);
  - NV Maatschappij voor de Verwerving van Vastgoed (S.11);
  - Commissie voor Boekhoudkundige Normen (S.11);
  - Bureau voor Normalisatie (S.11);
  - Société Régionale d' Investissement de Wallonie (S.11);
  - SA Société wallonne de gestion et de participations (S.11);
  - Société wallonne de financement complémentaire des infrastructures (S.11);
  - Proefbank voor Vuurwapens (S.11);
  - Andere vormen van maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting (dit omvat o.a. liefdadigheidsactiviteiten, buurtdiensten, advies i.v.m. adoptie en huwelijksproblemen, ...) (S.11 en S.15) (Versonnen, 2011, blz.474);
  - Nationale Bank van België (S.12);
  - Participatiefonds (S.12);
  - Société wallonne du Crédit social (S.12);
  - Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (S.12);
  - Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en Société wallonne du Logement (S.12);
  - Politieke organisaties (S.14);
  - Instellingen voor morele dienstverlening van de Centrale Vrijzinnige Raad (S.15);
  - Religieuze organisaties (S.15).

Werkgelegenheid

Werknemers zijn personen die op grond van een arbeidsovereenkomst werk verrichten voor een andere institutionele eenheid en daarvoor loon ontvangen. Zelfstandigen in hoofdberoep, die daarnaast ook nog een tweede betrekking als werknemer uitoefenen, worden niet bij de werknemers gerekend. Werknemers die meer dan één baan combineren worden slechts éénmaal geteld (Verordening van de Raad van de Europese Unie, 1996, blz.302).

Binnenlandse loontrekkende werkgelegenheid

De binnenlandse loontrekkende werkgelegenheid heeft betrekking op de arbeid die wordt ingezet in de Belgische vestigingen, uitgedrukt in personen. Het zijn dus alle in België werkende personen die tijdens de referentieperiode een job in loonverband uitgevoerd hebben in een in België gevestigde productie-

eenheid, voor zover het een hoofdactiviteit betreft (Vanderbiesen, 2009, blz.6-7). De telling van het aantal loontrekkenden gebeurt telkens aan het einde van het kwartaal (NBB, 2006, blz.289).

Nationale loontrekkende werkgelegenheid

De nationale loontrekkende werkgelegenheid wordt verkregen door het saldo van de grensarbeiders op te tellen bij de binnenlandse loontrekkende werkgelegenheid. Het saldo van de grensarbeiders is de uitgaande grensarbeid min de inkomende grensarbeid. Op die manier krijg je het aantal loontrekkende werknemers die woonachtig zijn in België (NBB, 2006, blz.290; Vanderbiesen, 2009, blz.17).

Saldo grensarbeiders

Inkomende grensarbeiders zijn werknemers woonachtig in aangrenzende landen die werken voor en beloond worden door ingezeten werkgevers (NBB, 2006, blz.423).

Uitgaande grensarbeiders zijn ingezeten werknemers die hun beloning ontvangen van de Europese Unie en de NAVO of van niet-ingezeten werkgevers die hun activiteit uitoefenen in de aangrenzende landen (NBB, 2006, blz.423).

2.1.2 Cijfers

Tabel 2-1: Binnenlandse loontrekkende werkgelegenheid (excl. grensarbeid) en nationale loontrekkende werkgelegenheid (incl. grensarbeid) (2010 en 2011)

	Privésector	Overheidssector	Algemeen totaal
Binnenlandse werkgelegenheid (2010)	2.916.700	840.700	3.757.300
Binnenlandse werkgelegenheid (2011)	2.968.100	840.900	3.809.000
Nationale werkgelegenheid (2010)	2.995.900	840.700	3.836.500
Nationale werkgelegenheid (2011)	3.045.000	840.900	3.885.900

Bron: NBB en Belgostat, 10 juli 2012.

2.1.3 Aantal loontrekkenden: van RSZ-cijfers naar cijfers volgens het Instituut voor Nationale Rekeningen

Het INR heeft zijn ramingsmethode voor het bepalen van de loontrekkende werkgelegenheid gebaseerd op verschillende bronnen. Er wordt gestart met de gegevens van de RSZ. Hierin zijn alle werknemers opgenomen die aangesloten zijn bij de RSZ. Vervolgens worden volgende gegevens opgenomen in de statistieken van de NR (Rubbrecht, 25 september 2012; RSZ, 18 september 2012):

- Bijschatting door de RSZ voor de aangevers die ontbreken (stilzwijgers). Meestal gaat het om aangiftes die te laat zijn ingediend;
- Werknemers van provinciale en lokale besturen, aangesloten bij RSZPPO;
- Werknemers aangesloten bij de HVKZ (zeelieden ter koopvaardij);
- Jobstudenten o.b.v. afzonderlijke gegevens van RSZ en RSZPPO (RSZ, 29 juni 2012);
- Werknemers die onder andere sociale-zekerheidsinstellingen vallen en niet-onderworpen werknemers, huishoudelijk personeel, werknemers met een PWA-contract... Voor hen wordt een raming verricht o.b.v. aanvullende statistische informatie;

- Zwartwerk wordt geraamd.¹⁶

Vervolgens worden volgende categorieën geëlimineerd (Rubbrecht, 25 september 2012; RSZ, 18 september 2012):

- Gegevens i.v.m. onthaalouders. Onthaalouders worden in de NR als zelfstandigen beschouwd;
- Middenstandsopleiders. Voor de aangifte bij de RSZ treden gemeenschapsinstellingen op als hun werkgever, maar in de NR worden ze beschouwd als zelfstandigen en moeten ze dus geëlimineerd worden uit de loontrekkenden;
- Terbeschikkinggestelden onderwijs worden geëlimineerd omdat ze als niet-actieven worden beschouwd;
- Dubbeltellingen worden geëlimineerd. Er wordt o.a. een correctie uitgevoerd om werknemers die zowel onderworpen zijn aan de RSZ als aan de RSZPPO maar eenmaal te tellen. Ook dubbeltellingen van werknemers en zelfstandigen worden geëlimineerd. Op basis van gegevens van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid worden de werknemers buiten beschouwing gelaten waarvan de activiteit als loontrekkende bijkomstig is ten opzichte van hun zelfstandige hoofdactiviteit (NBB, 2006, blz. 288-289).

2.2 Berekening beloning van werknemers

2.2.1 Definities

Beloning van werknemers

De beloning van werknemers (D.1) omvat de totale vergoeding in geld of in natura die door een werkgever aan een werknemer verschuldigd is voor de arbeid die tijdens de verslagperiode is verricht (NBB, 2006, blz.263).

D.1 is gelijk aan de som van verscheidene componenten:

- D.11: lonen in geld en in natura. Dit omvat volgens het ESR 1995 vergoedingen voor geleverde arbeid, met inbegrip van toeslagen, productiviteitspremies, vergoedingen voor woon-werkverkeer, betaalde vakantie, voordelen in natura en sociale premies ten laste van de werknemers (NBB, 10 december 2008, Bijlage 3);
- D.12: sociale premies ten laste van werkgevers. Dit omvat de werkelijke sociale premies en de toegerekende sociale premies.

Werkelijke sociale premies (D.121) zijn de bedragen die werkgevers ten behoeve van hun werknemers betalen aan de verzekeraars, in het kader van de verplichte en de vrijwillige verzekering tegen sociale risico's.

---

¹⁶ Een deel van de toegevoegde waarde en bijgevolg van de lonen, vloeit voort uit zwartwerk. De bijschatting van de zwarte lonen wordt enkel gemaakt voor S.11 en S.14. Er wordt vanuit gegaan dat dit niet voorkomt in S.12, S.13 en S.15. Voor S.11 wordt de zwarte toegevoegde waarde berekend door per activiteit (volgens NACE-indeling) de cijfers te verhogen met percentages op omzet en aankopen. Per bedrijfstak worden percentages van deze zwarte toegevoegde waarde doorberekend in de lonen. De zwarte economie is het sterkst ontwikkeld in de bedrijfstakken die het grootste gedeelte van hun productie aan particulieren leveren (bouwnijverheid, detailhandel, horeca,...). Voor S.14 zijn de zwarte lonen forfaitair bepaald als 5% van de officieel aangegeven lonen (NBB, 2006, blz. 271, 279, 417).

Toegerekende sociale premies (D.122) vertegenwoordigen de tegenwaarde van de sociale uitkeringen die rechtstreeks door werkgevers aan hun werknemers of voormalige werknemers en andere rechthebbenden worden verstrekt, zonder tussenkomst van enige verzekeringsmaatschappij of zelfstandig pensioenfonds, en zonder oprichting van een speciaal fonds of een afzonderlijke voorziening voor dit doel (Verordening van de Commissie, 1999). Ze omvatten de doorbetaling van loon in geval van ziekte, ongeval, zwangerschap enz., maar ook ouderdomspensioenen betaald door de overheid en door ondernemingen die zelf die fondsen beheren (NBB, 10 december 2008, Bijlage 3).

2.2.2 Cijfers

Tabel 2-2: Beloning werknemers naar sector (D.1.) (in miljoen Euro)

	Privésector	Overheidssector	Algemeen totaal
2010	137.652,3	44.706,8	182.359,1
2011	144.081,8	46.487,1	190.568,9

Bron: NBB en Belgostat, 3 juli 2012.

Tabel 2-3: Brutolonen werknemers naar sector (D.11) (in miljoen Euro)

	Privésector	Overheidssector	Algemeen totaal
2010	102.212	31.090	133.302
2011	107.391	32.204	139.595

Bron: NBB en Belgostat, 3 juli 2012.

2.2.3 Welke gegevens zijn al dan niet opgenomen in de statistieken?

De totale beloning van werknemers wordt berekend per sector en binnen elke sector per bedrijfstak. De werkwijze kan verschillend zijn per sector (NBB, 2006, blz.24). Na de berekening van de beloningen per sector, moeten er nog een aantal eindcorrecties worden gedaan. Elementen die geen deel uitmaken van de beloning in de boekhoudgegevens (fooien, zwartwerk..) moeten worden toegevoegd. Ook de beloning van de werknemers die onder andere wettelijke sociale verzekeringsinstellingen vallen dan de RSZ moet in de statistieken van de NR worden opgenomen (zie 1.2.3 Welke gegevens zijn al dan niet opgenomen in de statistieken) (NBB, 2006, blz.270).

Niet-financiële vennootschappen (S.11)

Voor heel wat ondernemingen is in de jaarrekeningen informatie beschikbaar over de personeelskosten. Omdat deze informatie dichter aanleunt bij het loonconcept van ESR95 dan de RSZ-gegevens, wordt de sociale balans gebruikt als bron voor D.1 voor de vennootschappen die een jaarrekening neerleggen waarvan het boekjaar samenvalt met het kalenderjaar en waarvoor ook een sociale balans beschikbaar is. Deze gegevens omvatten immers alle loonkosten, ongeacht of er sociale premies worden op geheven of niet. De sociale balans beperkt zich tot "binnenlandse" bezoldigingen. Op deze manier worden permanent in het buitenland werkzame werknemers buiten beschouwing gelaten. De statutairen zijn echter niet opgenomen in de sociale balans. Maar dit is slechts een probleem voor een beperkt aantal ondernemingen¹⁷ en kan worden opgelost door gebruik te maken van de rubriek 62 van de jaarrekening.

¹⁷ De grootste werkgevers van statutair personeel zijn ofwel grote autonome overheidsbedrijven (bpost, NMBS) die individueel worden behandeld op basis van gedetailleerde boekhoudgegevens, ofwel ondernemingen die onder de RSZPPO vallen (NBB, 2006, blz.268).

Voor vennootschappen die een jaarrekening neerleggen waarvan het boekjaar niet samenvalt met het kalenderjaar, of die geen jaarrekening of sociale balans neerleggen, worden wel gegevens van de RSZ gebruikt voor de raming van D.1. Maar omdat op bepaalde elementen van de beloning niet aan de RSZ onderworpen zijn, zijn de RSZ-bedragen onvolledig vanuit het standpunt van de NR en moet die opgehoogd worden. Voor de ophoging worden per bedrijfstak ophogingscoëfficiënten berekend waarmee de RSZ-cijfers dienen te worden opgehoogd. Dit gebeurt door voor de ondernemingen waarvoor wel bruikbare jaarrekeninginformatie voorhanden is, de relatie te berekenen tussen de loonsom volgens de sociale balans en de gegevens van de RSZ (NBB, 2006, blz.25 en 268).

Voor vzw's wordt gebruik gemaakt van een specifieke structurenquête met een rubriek "personeelskosten" (NBB, 2006, blz.269).

Voor enkele "grote ondernemingen", namelijk de NMBS, bpost en Belgacom, wordt de beloning berekend op basis van een individuele analyse van hun jaarrekeningen of -verslagen (NBB, 2006, blz.269).

Aan deze beloningen in de sector S.11 moeten nog elementen worden toegevoegd die geen deel uitmaken van de beloning in de boekhoudgegevens. Dit zijn bepaalde voordelen in natura, fooien en zwartwerk, maar ook de lonen van werknemers die onder andere wettelijke sociale verzekeringsinstellingen vallen (zie hiervoor 1.2.3).

Financiële instellingen (S.12)

Voor de monetaire financiële instellingen (S.121 en S.122) en voor de subsector van de verzekeringsondernemingen en pensioenfondsen (S.125) wordt de loonmassa berekend op basis van jaarrekeninginformatie. Voor S.121 (Nationale Bank van België) wordt de beloning berekend op basis van gedetailleerde gegevens van het departement Beheerscontrole van de NBB. Deze gegevens worden aangevuld met de jaarlijkse structurenquête bij de kredietinstellingen, vooral met de rubriek "Voordelen in natura" (het gaat hier vooral om rentevergoedingen voor leningen).

De loonmassa van de overige financiële intermediairs m.u.v. verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen (S.123) en de financiële hulpbedrijven exclusief verzekeringshulpbedrijven (S.124) wordt berekend door een gecombineerd gebruik van de sociale balans en de RSZ. Ook voor deze sectoren wordt gebruik gemaakt van ophogingscoëfficiënten (NBB, 2006, blz.26 en 275).

Overheid (S.13)

De beloning van werknemers wordt berekend aan de hand van informatie uit de overheidsrekeningen en -budgetten. Voor werknemers bij universiteiten worden de RSZ-gegevens gebruikt (NBB, 2006, blz.278).

Huishoudens (S.14)

De loonsom voor werknemers in deze sector wordt overgenomen uit de gegevens van de RSZ. Hieraan moeten verschillende elementen worden toegevoegd, zoals premies voor arbeidsongevallen, fooien, lonen in natura en zwarte lonen betaald door zelfstandigen aan hun werknemers. Werknemers die minder dan 4 uur per dag bij eenzelfde werkgever of 24 uur per week bij een of meer werkgever(s) werken, vallen niet onder het toepassingsgebied van de RSZ. Om die werknemers ook te kunnen opnemen in de statistieken wordt een raming gedaan op basis van de "Panel Studie van Belgische

Huishoudens¹⁸ en de bevolkingsstatistieken van de ADSEI (Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie) (NBB, 2006, blz.279).

Instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens (IZW's) (S.15)

De sector van de instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van de huishoudens bestaat uit de volgende eenheden:

- vzw's die werden ondergebracht in S.15;¹⁹
- Sommige instellingen van openbaar nut die niet in S.13 zijn ondergebracht;
- Internationale wetenschappelijke organisaties;
- Vakbondsorganisaties;
- Politieke organisaties, indien het over vzw's gaat. Indien dit niet het geval is wordt de politieke organisatie onder S.14 geklasseerd (Rubbrecht, 30 oktober 2012);
- Kerkfabrieken en soortgelijke instellingen voor andere godsdiensten.

Ook hier worden de RSZ-gegevens overgenomen en aangevuld met elementen zoals verzekeringspremies tegen arbeidsongevallen en toegerekende werkgeversbijdragen (NBB, 2006, blz.325).

3 Prognoses Beheerscomité RSZ voor het jaar 2012

Op basis van resultaten van voorgaande jaren en groeihypothese van het Federaal Planbureau, doet de RSZ ramingen voor de volgende jaren. De RSZ maakt enkel prognoses voor de lonen, niet voor het aantal tewerkgestelde werknemers.

Bij de RSZ gebeurt de raming van de brutobezoldigingen aan de hand van prognoses voor de voltijdsequivalenten (VTE)²⁰ en het gemiddelde loon²¹. Deze prognoses worden gemaakt doormiddel van groeivoeten afkomstig van het FPB, Om de groeivoeten te bepalen, werkt het FPB met heel veel parameters, zoals loonnormen en conventies, lange- en kortetermijnrente, demografie, internationale macro-economische gegevens over de EU en de VS... Al deze gegevens worden in het Modtrim-model bijeengebracht om prognoses op kwartaalbasis te kunnen leveren. Het FPB legt telkens zijn vooruitzichten ter goedkeuring voor aan het wetenschappelijk comité van het INR.

De prognoses voor de bezoldigingen worden door het Beheerscomité als volgt opgesteld: per kwartaal worden voor het VTE en het gemiddeld loon de groeivoeten vermenigvuldigd met de cijfers uit het

---

¹⁸ Dit is een enquête uitgevoerd door de Universiteit Antwerpen en de Universiteit van Luik. In 2002 kwam een einde aan de dataverzameling van PSBH. De studie werd opgevolgd door de Survey on Income and Living Conditions (SILC), uitgevoerd door de ADSEI (Mortelmans, 2010, blz.12).

¹⁹ Voor details, zie NBB, 2006, blz.62.

²⁰ Het arbeidsvolume wordt uitgedrukt in voltijdsequivalenten. De bepaling ervan gebeurt op basis van alle aangegeven bezoldigde arbeidsprestaties over het hele kwartaal, met uitsluiting van de zuiver fictieve prestaties (vergoeding en arbeidsdagen bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst). Om een zekere uniformiteit te bewaren worden de vakantiedagen van de arbeiders ook in rekening gebracht (voor de bedienden zijn deze dagen reeds opgenomen als bezoldigde dagen). Voor de voltijdse werknemers worden alle prestaties uitgedrukt in dagen en wordt geen aanduiding gegeven van het gemiddeld aantal uren per dag of per week. Voor de deeltijdse werknemers daarentegen worden alle prestaties zowel uitgedrukt in uren als in dagen (RSZ, september 2012a, blz. 10-11).

²¹ Dit is de loonmassa per VTE.

zelfde kwartaal van het voorgaande jaar. Vervolgens worden per kwartaal het VTE en het gemiddeld loon vermenigvuldigd, om zo tot de totale bezoldiging per kwartaal te komen. Deze bezoldiging kunnen worden vergeleken met "bezoldigingen (a)" uit Tabel 1-4.

geeft de brutobezoldiging per kwartaal weer. In deze tabel werd ook de groeivoet berekend voor de bezoldigingen.

Tabel 3-1: Prognoses bezoldiging per kwartaal (RSZ) (in 1000 Euro)

	2011	2012	Groeivoet
Privé kw 1	19.362.342	20.179.551	4,22%
Overheid kw 1	6.440.286	6.470.728	0,47%
Totaal kw 1	25.802.628	26.650.278	3,29%
Privé kw 2	19.276.009	19.892.842	3,20%
Overheid kw 2	6.439.082	6.720.176	4,37%
Totaal kw 2	25.715.091	26.613.018	3,49%
Privé kw 3	18.326.335	18.781.745	2,49%
Overheid kw 3	6.125.996	6.270.707	2,36%
Totaal kw 3	24.452.331	25.052.452	2,45%
Privé kw 4	23.806.607	24.204.892	1,67%
Overheid kw 4	6.909.849	7.073.615	2,37%
Totaal kw 4	30.716.457	31.278.507	1,83%
Privé jaar	80.771.294	83.059.029	2,83%
Overheid jaar	25.915.213	26.535.226	2,39%
Totaal jaar	106.686.507	109.594.256	2,73%

Bron: RSZ; eigen berekeningen CRB.

Voor het technisch verslag maakt de CRB gebruik van ramingen die gebaseerd zijn op gegevens van het FPB. De prognoses voor D.1 in Tabel 3-2 kunnen worden vergeleken met de cijfers in tabel 2-2, de prognoses voor D.11 kunnen worden vergeleken met de cijfers in tabel 2-3. De prognoses voor het aantal loontrekkende werknemers kunnen worden vergeleken met de cijfers uit Tabel 2-1.

Tabel 3-2: Prognoses D.1, D.11 en aantal loontrekkende werknemers, privé- en overheidssector

	2011	2012	Groeivoet
Beloning van werknemers (D.1) (in mio. Euro)			
Privé	144.082	148.338	2,95%
Overheid	46.487	48.058	3,38%
Totaal	190.569	196.396	3,06%
Brutolonen van werknemers (D.11) (in mio. Euro)			
Privé	107.391	110.316	2,72%
Overheid	32.204	33.070	2,69%
Totaal	139.595	143.386	2,72%
Aantal loontrekkende werknemers			
Privé	2.968.200	2.974.400	0,21%
Overheid	841.100	840.600	-0,06%
Totaal	3.809.300	3.815.000	0,15%

Bron: CRB.

4 Conclusie: Overgangstabel van RSZ-cijfers naar cijfers NR

Tabel 4-1: Aantal loontrekkenden: van RSZ-cijfers naar cijfers volgens de NR (2010) (in 1000 personen)

2010 - in personen	Totaal	waarvan Privé-sector (1)
(a) Aantal werknemers in de gegevens van RSZ en RSZPPO, inclusief bijschattingen voor stilzwijgers (einde kwartaal)	3.721,0	2.836,7
(b) Aanpassingen door de nationale rekeningen, in overeenkomst met de concepten van het ESR	36,3	79,9
Zwartwerk (inclusief huishoudelijke diensten)	51,0	51,0
Toevoeging studenten	32,1	30,2
Verschuiving geestelijken van overheidssector naar S.15	0,0	3,1
Verschuiving naar zelfstandige tewerkstelling (o.a. onthaalouders)	-1,9	0,0
Eliminering van de dubbeltelingen binnen tewerkstelling	-32,1	-15,0
Eliminering van de dubbeltelingen vs inactiviteit	-13,6	0,0
Andere aanpassingen (PWA, HVKZ, verschuiving van overheid naar privésector,...)	6,5	15,8
Overgang van eindekwartaal gegevens naar gemiddelde kwartaal gegevens	-5,7	-5,4
Tewerkstelling volgens de nationale rekeningen (a + b)	3.757,3	2.916,6

Noot: (1) Totale economie min overheidssector (S.13)
Bron: INR, Brumagne (22 november 2012).

Het INR gebruikt de gegevens van de RSZ als basis voor het bepalen van de loontrekkende werkgelegenheid. Daarna worden de cijfers opgehoogd met groepen die niet opgenomen zijn in de statistieken van de RSZ. Hierbij wordt gestart met de cijfers voor RSZ-PPO en de schatting van de RSZ

voor stilzwijgers. Ook zwartwerkers en jobstudenten maken een groot deel uit van de aanpassingen. Daarnaast worden ook andere categorieën opgenomen, zoals werknemers die onder de bevoegdheid van andere socialezekerheidsinstellingen vallen (HVKZ), werknemers met een PWA-contract...

Naast toevoegingen, moeten er ook groepen worden geëlimineerd. Zelfstandigen (onthaalouders, middenstandsopleiders) worden niet in de cijfers van de NR opgenomen. Om dubbeltellingen te vermijden, mogen werknemers die zowel onderworpen zijn aan RSZ als aan RSZ-PPO slechts eenmaal worden geteld. Dubbelen moeten dus worden verwijderd. Tot slot gebeuren er ook nog enkele verschuivingen van privé- naar overheidssector (S.13) en omgekeerd.

Tabel 4-2: Van RSZ-cijfers naar 'beloning voor werknemers' volgens de NR (2010) (in mio. euro)

2010 - in mio. euro	S11	S12	S13 (1)	S14	S15	Totaal 2010	waarvan Privé-sector (2)
(a) Administratieve gegevens (RSZ), exclusief ZGO (3)	99.657,8	8.402,1		1.665,3	2.555,4	112.280,6	112.280,6
(b) Aanpassingen door de nationale rekeningen, in overeenkomst met de concepten van het ESR	23.818,4	700,8		511,3	341,2	70.078,5	25.371,7
Ophoging door gebruik sociale balansen en boekhouding van financiële instellingen	10.189,3	645,5			206,1	11.040,9	11.040,9
RSZPPO	4.893,2	1,5				4.894,7	4.894,7
Zeere grote ondernemingen (ZGO)	4.464,8					4.464,8	4.464,8
Raming bedrijfswagens	1.358,1	38,0				1.396,1	1.396,1
Raming zwartwerk	1.236,2			80,0		1.316,2	1.316,2
Betaalde lonen in natura (code 1033 sociale balans)	527,6	11,1			1,4	540,1	540,1
Correcties op confidentiele individuele informatie	528,5					528,5	528,5
Raming fooien	408,2			45,4		453,6	453,6
Raming huishoudelijke diensten in het zwart (97A)				387,7		387,7	387,7
Geestelijken					133,9	133,9	133,9
Raming winstdeelname	72,9					72,9	72,9
Raming geproduceerde lonen in natura	55,0			5,8		60,8	60,8
Herverdeling sociale bijdragen	53,9	4,7		-21,8	-0,2	36,6	36,6
PWA	30,7					30,7	30,7
Arbeidsongevalpremies				14,2		14,2	14,2
D1 totaal per sector volgens NR (a + b)	123.476,2	9.102,9	44.706,8	2.176,6	2.896,6	182.359,1	137.652,3

Noot: (1) Berekend op basis van rekeningen van de overheidssector; (2) Totale economie min overheidssector (S.13); (3) ZGO= zeer grote ondernemingen

Bron: INR, Brumagne (22 november 2012)

De RSZ-cijfers sluiten niet volledig aan bij het loonconcept van ESR95. Er moeten nog heel wat loonelementen worden toegevoegd. De werkwijze om de totale beloning van de werknemers te berekenen is in de NR echter niet voor alle sectoren dezelfde.

Voor S.14, S.15 en een deel van S.11 en S.12 worden de RSZ-gegevens gebruikt als bron voor de raming van de beloning van werknemers (D.1). Voor de overheid (S.13) wordt de beloning van werknemers berekend aan de hand van informatie uit de overheidsrekeningen en -budgetten.

Voor de niet-financiële vennootschappen (S.11) waarvoor het boekjaar samenvalt met het kalenderjaar en waarvoor een sociale balans beschikbaar is, wordt de sociale balans gebruikt als bron voor D.1. De reden hiervoor is dat deze informatie dichter aanleunt bij het loonconcept van ESR95 dan de RSZ-gegevens. Voor de andere vennootschappen wordt wel gestart van RSZ-gegevens, maar zoals hieronder aangegeven, moet dit bedrag nog worden opgehoogd. Zowel de loonmassa van vennootschappen waarvoor de sociale balans beschikbaar is, als de ophoging voor vennootschappen waarvoor RSZ-data werden gebruikt, zijn opgenomen in de rubriek "ophoging door gebruik sociale balansen en boekhouding van financiële instellingen".

Bij de financiële instellingen (S.12) wordt enkel voor de overige financiële intermediairs m.u.v. verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen (S.123) en de financiële hulpbedrijven exclusief verzekeringshulpbedrijven (S.124) de loonmassa berekend doormiddel van RSZ-gegevens. Voor andere financiële instellingen wordt gebruik gemaakt van jaarrekeninginformatie.

Bepaalde elementen van de beloning die voorkomen in de jaarrekening zijn echter niet onderworpen aan de RSZ. De RSZ-bedragen zijn dus onvolledig en moeten worden opgehoogd. Per bedrijfstak wordt er een ophogingscoëfficiënt berekend. Daarna moeten nog elementen worden toegevoegd die niet opgenomen zijn in de RSZ-cijfers of de jaarrekeningen. Het gaat voornamelijk om de loonmassa van personen die niet aangesloten zijn bij de RSZ (RSZPPO, PWA, HVKZ,...). Ook fooien en lonen die uitbetaald worden in het zwart moeten worden toegevoegd. Daarnaast worden de gegevens nog opgehoogd met heel wat andere elementen, zoals het gebruik van bedrijfswagens, winstdeelname en betaalde lonen in natura.

Merk ook op dat voor een aantal zeer grote ondernemingen (NMBS, bpost, Belgacom) de beloning wordt berekend op basis van een individuele analyse van de jaarrekeningen of -verslagen.

Bronnen

BRUMAGNE, Isabelle (NBB), 22 november 2012, via Isabelle.Brumagne@nbb.be.

CENTRALE RAAD VOOR HET BEDRIJFSLEVEN SECRETARIAAT (2005), Aperçu de quelques éléments statistiques de l'ONSS, utiles à l'étude de la dérive salariale, CRB 2005-688 CCR200-12, Brussel, Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, 10 blz.

COMMISSIE VOOR DE BESCHERMING VAN DE PERSOONLIJKE LEVENSSFEER, 21 oktober 2010, Sectoraal comité voor de Federale Overheid: Beraadslaging FO nr 20/2010 van 21 oktober 2010, via [internetadres: http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/beraadslaging_FO_020_2010_0.pdf](http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/beraadslaging_FO_020_2010_0.pdf), 10 blz.

FEDERALE OVERHEIDSDIENST WERKGELEGENHEID, ARBEID EN SOCIAAL OVERLEG (FOD WASO), 8 november 2012a, De overeenkomst voor een individuele beroepsopleiding in een onderneming (IBO), via internetadres: <http://www.werk.belgie.be/defaultTab.aspx?id=25238>.

FEDERALE OVERHEIDSDIENST WERKGELEGENHEID, ARBEID EN SOCIAAL OVERLEG (FOD WASO), 8 november 2012b, Beroepsinlevingsovereenkomst, via internetadres: <http://www.werk.belgie.be/defaultTab.aspx?id=3460>.

KRUISPUNTBANK VAN DE SOCIALE ZEKERHEID, 8 november 2012, Structuur van het netwerk, via internetadres: <http://www.ksz-bcss.fgov.be/nl/bcss/page/content/websites/belgium/about/mission/structure.html>.

INSTITUUT VOOR NATIONALE REKENINGEN, mei 2012, Nationale rekeningen Deel 1: Eerste raming van de jaarlijkse rekeningen 2011, via internetadres: <http://www.nbb.be/doc/dq/n/dq3/NNDA.pdf>, 33blz.

MORTELMANS, Dimitri (2010), "De panel studie van Belgische huishoudens en inderzoek in het welzijnswerk", Tijdschrift voor Welzijnswerk, jg.34, nr.305, februari 2010, blz.12-17.

M-PROCONSULT (2007), Loon: Bijzondere vergoedingen, Mechelen, Wolters Kluwer Belgium NV, 151 blz., via internetadres: http://books.google.be/books?id=FaQULpR3cPEC&printsec=frontcover&hl=nl&source=gbs_ge_summ ary_r&cad=0#v=onepage&q=syndicale%20premie&f=false.

NATIONALE BANK VAN BELGIE: Dienst Financiële en Economische Statistieken (1998), Nationale rekeningen 1998: Deel 3 Gedetailleerde rekeningen en tabellen, Brussel, via internetadres: <http://www.nbb.be/doc/DO/N/dq3/histo/NNDC98.pdf>, 145 blz.

NATIONALE BANK VAN BELGIE: Dienst nationale/regionale rekeningen en conjunctuur (2010), De eenheden van de publieke sector: stand van zaken op 30.09.2010, via internetadres: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/government_finance_statistics/documents/BE%20e enheden%20publieke%20sector%2009-2010.pdf, 27 blz.

NATIONALE BANK VAN BELGIE (1998), Rekeningen van de Overheid (1998): Beschrijving van het nieuwe begrippenkader, via internetadres: http://www.nbb.be/doc/dq/N_method/M_NNDB98.pdf, blz.13-23.

NATIONALE BANK VAN BELGIE: Departement Algemene Statistiek, december 2005, Nationale rekeningen Deel 2: Gedetailleerde rekeningen en tabellen 1995-2004, via internetadres: <http://www.nbb.be/doc/dq/n/dq3/histo/nndc04.pdf>, 209 blz.

NATIONALE BANK VAN BELGIE (2006), De berekeningsmethode voor het bruto binnenlands product en het bruto nationaal inkomen volgens het ESR 1995, via internetadres: http://www.nbb.be/doc/DQ/N_method/M_Inventaris_ESR1995_NL_def.pdf, 559 blz.

NATIONALE BANK VAN BELGIE, 21 juni 2007, Verslag van de vergadering van 29 maart 2007 van het Wetenschappelijk comité voor de nationale rekeningen, verslag van vergadering, Brussel, Nationale Bank van België, 4 blz

NATIONALE BANK VAN BELGIE: Departement Algemene statistiek, maart 2008, Regionale rekeningen: Toelichtingen van conceptuele en methodologische aard, via internetadres: http://www.nbb.be/doc/dq/n_method/M_meth2008n.pdf, 53 blz.

NATIONALE BANK VAN BELGIE: Departement Algemene Statistiek, 10 december 2008, Regionale rekeningen Inkomensrekeningen van de huishoudens, Voorstel voor publicatie van een groter detail, 11 blz.

NATIONALE BANK VAN BELGIE, 5 oktober 2012, Nationale rekeningen, via internetadres: <http://www.nbb.be/pub/stats/na/na.htm?l=nl>.

NATIONALE BANK VAN BELGIE en BELGOSTAT, 3 juli 2012, Beloning van werknemers per institutionele sector en bedrijfstak (A64) - ramingen tegen lopende prijzen, via internetadres: <http://www.nbb.be/belgostat/PresentationLinker?Switch=true&prop=treeview&TableId=458000095&Lang=N>.

NATIONALE BANK VAN BELGIE en BELGOSTAT, 10 juli 2012, Aantal werkzame personen: detail per institutionele sector en bedrijfstak (A64) - Werknemers, via internetadres: <http://www.nbb.be/belgostat/PresentationLinker?Switch=true&prop=treeview&TableId=758000035&Lang=N>.

NATIONALE BANK VAN BELGIE en BELGOSTAT, 10 juli 2012b, Totale economie (S.1), via internetadres: <http://www.nbb.be/belgostat/PublicatieSelectieLinker?LinkID=507000097|910000082&Lang=N>.

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, september 2012a, Loontrekkende tewerkstelling (RSZ) voor het vierde kwartaal 2010, via internetadres: http://www.rsz.be/sites/default/files/binaries/assets/statistics/employment/employment_full_nl_20104.pdf, 146 blz.

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, september 2012b, Loontrekkende tewerkstelling (RSZ) voor het derde kwartaal 2010, via internetadres: http://www.rsz.be/sites/default/files/binaries/assets/statistics/employment/employment_full_nl_20103.pdf, 146 blz.

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, september 2012c, Loontrekkende tewerkstelling (RSZ) voor het tweede kwartaal 2010, via internetadres: http://www.rsz.be/sites/default/files/binaries/assets/statistics/employment/employment_full_nl_20102.pdf, 146 blz.

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, september 2012d, Loontrekkende tewerkstelling (RSZ) voor het eerste kwartaal 2010, via internetadres: http://www.rsz.be/sites/default/files/binaries/assets/statistics/employment/employment_full_nl_20101.pdf, 146 blz.

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, september 2012e, Loontrekkende tewerkstelling (RSZ) voor het vierde kwartaal 2009, via internetadres: http://www.rsz.be/sites/default/files/binaries/assets/statistics/employment/employment_full_nl_20094.pdf, 146 blz.

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, september 2012f, Aangegeven lonen en bezoldigde periodes voor het jaar 2010, via internetadres: http://www.rsz.be/sites/default/files/binaries/assets/statistics/wages/wages_full_nl_2010.pdf, 92 blz.

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, september 2012g, Aangegeven bijdragen bij de RSZ met betrekking tot 2010, via internetadres: http://www.rsz.be/sites/default/files/binaries/assets/statistics/contributions/contributions_full_nl_2010.pdf, 76 blz.

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, 29 juni 2012, Aanvullende jaarstatistieken over studentenarbeid, via internetadres: <http://www.rsz.be/nl/statistieken/onlinestatistieken/aanvullende-jaarstatistiek-over-de-studentenarbeid>.

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, 24 juli 2012, Loontrekkende tewerkstelling, via internetadres: <http://www.rsz.be/nl/statistieken/publicaties/loontrekkende-tewerkstelling>.

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, 28 augustus 2012, Administratieve instructies RSZ - kwartaal 2012/03, via internetadres: https://www.socialsecurity.be/instructions/binaries/dmfa/pdf/2012_03/nl/bijdrageverminderingen.pdf, 76 blz.

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, 16 september 2012, Hoe maakt de RSZ in zijn statistieken een onderscheid tussen de privésector en de overheidssector?, via internetadres: http://www.rsz.be/nl/statistieken/faq#Hoe_maat_de_RSZ_in_zijn_statistieken_een_onderscheid_tussen_de_privesector_en_de_overheidssector.

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, 17 september 2012, Tewerkstelling met dienstencheques, via internetadres: <http://www.rsz.be/nl/statistieken/onlinestatistieken/tewerkstelling-met-dienstencheques>.

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, 18 september 2012, Wie is werkgever?, via internetadres: http://www.rsz.be/nl/werkgevers-en-de-rsz#Wat_bij_grensoverschrijdende_tewerkstelling.

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, 20 september 2012, Tijdreeksen over de bijdrageverminderingen, via internetadres: <http://www.rsz.be/nl/statistieken/onlinestatistieken/tijdreeksen-bijdrageverminderingen>.

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, 25 september 2012, Verminderen van de bijdragen voor sociale zekerheid voor het vierde kwartaal 2010: aantal betrokken werknemers en budgettaire impact, via internetadres:

http://www.rsz.be/sites/default/files/binaries/assets/statistics/reductions/reductions_full_nl_20104.pdf,
77 blz.

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, 5 oktober 2012, De hoofdopdracht van de RSZ, via internetadres: <http://www.rsz.be/nl/over-de-rsz>.

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, 17 oktober 2012, Aangiften, bijdragen en verplichtingen, via internetadres: <http://www.rsz.be/nl/werkgevers-en-de-rsz/aangiften-bijdragen-en-verplichtingen>.

ROOMS, Peter (2003), "De samenstelling van het salarispakket", Scoop op mens en werk, jg.1, nr.3, december 2003, blz.34-41.

RUBBRECHT, Ilse (NBB), 25 september 2012, via Ilse.Rubbrecht@nbb.be.

RUBBRECHT, Ilse (NBB), 30 oktober 2012, via Ilse.Rubbrecht@nbb.be.

VANDERBIESEN, Wouter (2009), Vlaamse Arbeidsrekening. Raming van de binnenlandse werkgelegenheid/pendel: Nulmeting 2007, via internetadres: www.steunpuntwse.be/download/nl/5413886/pdf, 17 blz.

VERORDENING (EG) Nr.2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 inzake het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen in de Gemeenschap, Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen, Nr. L 310, jg.39, 30 november 1996, 469 blz.

VERORDENING (EG) nr. 1726/1999 van de Commissie van 27 juli 1999 ter uitvoering van Verordening (EG) nr. 530/1999 van de Raad betreffende structuurstatistieken van lonen en loonkosten, wat de definitie en de indiening van gegevens over de loonkosten betreft, Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen, Nr. L 203, 3 augustus 1999, blz.0028-0040, via internetadres: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31999R1726:NL:HTML>.

VERSONNEN, A. (2011), NACE-BEL 2008 Economische activiteiten nomenclatuur met toelichtingen, Brussel, FOD Economie, 522 blz.

VETS, Peter (RSZ) (2012), mondelinge mededeling, via bezoek, d.d. 31 oktober 2012.

VETS, Peter (RSZ), 31 oktober 2012, via peter.vets@rsz.fgov.be.

VETS, Peter (RSZ), 8 november 2012, via peter.vets@rsz.fgov.be.

VETS, Peter (RSZ), 13 november 2012, via peter.vets@rsz.fgov.be.

WERK.BE, 18 oktober 2012, Klassieke tewerkstellingsprogramma's - DAC, via internetadres: <http://www.werk.be/online-diensten/tewerkstelling-en-sociale-economie/klassieke-tewerkstellingsprogrammas/dac>.

WET van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, BS, 27 maart 1991, blz.6155.